

Бекітілді:
ШЖК «БЕОО» КМК
директоры м.а.
23.10.2024 ж. №520/д02-17 бұйрығы
Омар Н.О.
«___» _____ 2024ж.

**Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының
Шаруашылық жүргізу құқығындағы «Балаларды ерте оңалту орталығы»
коммуналдық мемлекеттік кәсіпорнының
сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы саясаты**

1. Жалпы ережелер

1. Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «Балаларды ерте оңалту орталығы» коммуналдық мемлекеттік кәсіпорнында (бұдан әрі - Орталық) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы осы Саясат Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына және Орталықтың ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Осы Саясат мыналарды белгілейді:

- 1) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;
- 3) Қазақстан Республикасындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы және оны орындау жөніндегі талаптары;
- 4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;
- 5) Осы саясатты сақтаудағы жауапкершілік.

3. Осы саясаттың негізгі мақсаты Орталықта комплаенс мәдениетін қалыптастыру, Орталықтың және оның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің жоғары мінез-құлық стандарттарына адалдығы, ашықтығы және адал қызмет жүргізу, іскерлік беделді нығайту және Орталыққа деген сенімді арттыру болып табылады. Осы Саясат Орталықтың Әдеп кодексімен бірлесе қаралуға тиіс.

2. Негізгі терминдер мен анықтамалар

4. Негізгі терминдер және олардың анықтамалары

5. Бұл саясатта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

- 1) **Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы** – «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілер;
- 2) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг**- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша Орталықпен қабылданатын шаралардың тиімділігіне қатысты ақпаратты жинау, талдау және бағалау жөніндегі Орталық қызметі;
- 3) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт**- Орталық қызметінің оқшауланған саласы үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;
- 4) **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің ішкі талдауы** – Орталықтың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерін анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;
- 5) **Лауазымдық тұлға** - Орталықпен еңбек қатынастарында тұратын және ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық қызметтерді орындайтын адам;

6) Мүдделер қақтығысы- лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкелуі мүмкін;

7) Сыбайлас жемқорлық -Орталықтың лауазымды адамдарының жеке өзі немесе делдалдар арқылы өздері не үшінші тұлғалар үшін мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерін заңсыз пайдалануы, сол сияқты осы адамдарға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру;

8) Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы – ҚР заңнамасында оны жасағаны үшін жауапкершілік белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

9) Сыбайлас жемқорлық тәуекелі- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығын жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

10) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл- Орталықтың өз өкілеттіктері шегінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде Орталықта сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарын жою жөніндегі қызметі;

11) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу- алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолы арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі Орталықтың қызметі;

12) Қызметкерлер-Орталықпен еңбек қатынастарында тұратын жеке тұлғалар.

3.Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер

6. Орталықта сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты атқаратын лауазымына қарамастан Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту болып табылады.

7. Қойылған мақсатқа жету үшін осы саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1) Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті түсінуін қалыптастыру;

2) Орталықта және оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне қолданылуы мүмкін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорыту және түсіндіру;

3) Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын білу және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оны болғызбау жөніндегі барабар рәсімдерді жүзеге асыру міндетін белгілеу;

4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды әзірлеу және енгізу.

4.Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

7.Орталықта сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары болып табылатындар:

1) Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік – Орталық сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністерінде сыбайлас

жемқорлықты толық қабылдамау қағидатын ұстанады, бұл Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлері үшін қатаң тыйым салуды білдіреді.

2) Орталық әкімшілігі мен қолдау қызметтері сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыруда және ауруханада сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда шешуші рөл атқарады.

3) Орталық қызметкерлерін тарту - өз лауазымды адамдары мен қызметкерлерін ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын күптайды;

4) Осы саясаттың заңдылығы мен ҚР қолданыстағы заңнамасына және жалпы қабылданған нормаларға сәйкестігі – Орталық ҚР және қызметті жүргізетін немесе жүргізуді жоспарлайтын өзге де елдердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды және оның кез келген қолданылуы немесе әрекетсіздігі қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келмейді;

5) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі – Орталық оларды іске асырудың қарапайымдылығын және елеулі нәтиже алуды қамтамасыз ететін рәсімдерді барынша ашық, айқын, орындалатын етуге ұмтылады. Орталық қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады және тиімсіз болған жағдайда оларды жетілдіреді;

6) Мониторинг және бақылау – Орталық сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің жай-күйіне мониторингті жүзеге асырады, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша енгізілген рәсімдердің сақталуын және олардың тиімділігін бақылайды.

5. Қазақстан Республикасы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау міндеттемелер

7. ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар болып табылатындар:

1) лауазымды адам сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иемдену немесе ысырап ету, егер бұл әрекеттер оның өзінің қызметтік жағдайын пайдалануына байланысты жасалған болса;

2) Егер лауазымды адам осы іс-әрекет өзінің қызметтік жағдайын пайдаланумен ұштасқан болса, Қылмыстық жолмен алынған ақшаны немесе өзге де мүлікті заңдастыру (жылыстату);

3) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу;

4) пара алу, пара беру, парақорлыққа делдалдық ету;

5) қызметтік жалғандық;

6) қызмет бойынша әрекетсіздік;

7) билікті асыра пайдалану, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік;

8) немқұрайлылық;

9) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақы беруі;

10) лауазымды адамның заңсыз материалдық сыйақы алуы;

11) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекет пен алдын-алу бойынша іс-шаралар кешені

8. Орталықтың қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін. Оларға мыналар жатады:

1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру;

2) сыйлықтар және өзге де шығындар;

3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік қызметтерді жүзеге асыруға уәкілетті адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға, оның ішінде шетелдік лауазымды тұлғаларға төлемдер жүргізу;

4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету.

9. Орталық Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының қағидаттары мен талаптарын бұзатын, осы саясатты бұзатын немесе Орталық үшін іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын серіктестермен бірлескен кәсіпорындарға қатысудан үшінші тұлғаларды тартудан бас тартады.

6.1. Қызметкерлерді басқару

10. Орталық кадрлық шешімдер қабылдау кезінде шынайылық пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Орталық қызметкерін жалдау, бағалау, жоғарылату және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында:

1) қызметкерді іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға арналған біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

2) еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

3) қызметкердің қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігін негізге ала отырып жүргізеді;

4) қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жоғарылату туралы шешім қабылдайды;

5) Қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша жүзеге асырады.

6.2. Мүдделер қақтығысының алдын-алу және шешу

11. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Орталық мүдделер қақтығысымен байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын-алуға және оларды реттеуге көп көңіл бөледі.

12. Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Орталықтың мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері Орталықтың мүдделеріне қайшы келетін жайттардан немесе жағдайлардан аулақ болуға міндетті.

13. Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Орталықтың мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері Орталықтың мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан немесе жағдайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы ақпаратты тікелей басшының не Орталықтың жоғары тұрған басшылығының назарына жазбаша нысанда жеткізуге міндетті.

6.3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру.

14. Орталық сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлейді, олардың мақсаты қызметтің жекелеген саласында сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар ішкі құжаттарды әзірлеу кезінде ескеріледі.

15. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу міндеттері:

1) Орталықта жұмыс істейтін адамдарда сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлықты қалыптастыру;

2) Сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың теріс салдарын болғызбау;

16. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, Орталықтың Әдеп кодексін, осы Саясатты және Орталық қызметкерлерін оқытуды және тестілеуді қоса алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы өзге де ішкі құжаттарды қалыптастыру.

6.4. Сыбайлас жемқорлық құқықбұзушылығы туралы хабарлама

17. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары туралы барлық хабарламалар бойынша Орталықта оның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру немесе қызметтік тергеу жүргізіледі.

18. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталған жағдайда, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті органдарға беруге дейінгі сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, түзету шараларын қабылдау, сондай-ақ бақылау рәсімдерін жетілдіру тергеп-тексерудің аяқталуы болып есептеледі.

7. Тараптардың жауапкершілігі

19. Орталықтың лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленгендей жауапты болады.

20. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Орталықтың лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері, Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімінен басқа, Орталықтың материалдық залалын өтеуден босатылмайды.

21. Осы Саясат талаптарының орындалуына Орталықтың лауазымды тұлғалары, қызметкерлері және өз құзыреті шеңберінде құрылымдық бөлімшелері жауапты болады.